

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ

для студентів

спеціальності **014 Середня освіта**
освітньої програми **Образотворче мистецтво**
освітнього рівня **молодший спеціаліст**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	1880/20
 (підпис)	 (прізвище, ініціали)
« »	20 20

Київ – 2020

Розробники:

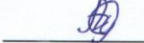
Вітер Інна Миколаївна викладач циклової комісії з педагогічної освіти Фахового коледжу «Універсум»

Київського університету імені Бориса Грінченка.

Винар Валентина Іванівна викладач циклової комісії з педагогічної освіти Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка, старший викладач

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від 25 серпня 2020 р. № 1

Голова циклової комісії Альона ДОЦЕНКО

Робочу програму перевірено

26 серпня 2020 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3 /90	
Курс	2	
Семестр	3	4
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	1
Обсяг кредитів	2	1
Обсяг годин, в тому числі:	60	30
Аудиторні	28	14
Модульний контроль	4	2
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	28	14
Форма семестрового контролю	залік	

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: розкрити загальні закономірності функціонування проявів психіки людини, сприяти формуванню загальної психологічної культури студентів, їх готовності до професійної педагогічної діяльності.

Завдання: аналіз предмету вивчення психології як науки; формування знань про психіку та свідомості, про психічні процеси, стани та індивідуально-психологічні властивості особистості, про особливості поведінки особистості у діяльності та спілкуванні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні оволодіти такими спеціально-професійними **компетентностями:**

- здатність до застосування знань з психології як науки про психологічні феномени, категорії та методи вивчення і опису закономірностей функціонування і розвитку психіки;
- обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з психології, для створення розвивального середовища для учнів;
- здатність використовувати методи психології для дослідження особистості;
- уміння підбирати засоби впливу на особистість в залежності від вікових та індивідуальних особливостей;
- уміння проводити дослідження закономірностей процесу виховання, розвитку, формування особистості, способів діяльності, визначати психологічні методи вирішення завдань виховної роботи;
- здатність до особистісного і професійного саморозвитку.

4. Результати навчання за дисципліною

- Виділяти етапи розвитку психології;
- аналізувати поняття «психіка», «свідомість», їх функції та структури;
- класифікувати психічні явища;
- пояснити різницю між побутової психологією і науковою;
- використовувати методи психології для дослідження особистості;
- порівнювати психіку людини і тварини;
- розрізняти свідоме і несвідоме в психіці людини;
- встановлювати зв'язок між поняттями «людина, індивід», «особистість», індивідуальність»;
- аналізувати структуру особистості та самосвідомості;
- ілюструвати єдність факторів формування особистості;
- описувати види діяльності;
- описувати механізми роботи сенсорно-перцептивної, когнітивної та емоційно-вольової сфер особистості;
- аналізувати умови виникнення та підтримання уваги;
- застосовувати прийоми підвищення ефективності мимовільної, довільної та після довільної уваги на заняттях;
- встановлювати причини неуважності;
- визначати, які закономірності відчуттів проявляються в конкретних прикладах;
- порівнювати відчуття і сприймання;
- підбирати прийоми успішного запам'ятовування;
- доводити, чому мислення є вищою формою відображення дійсності;
- використовувати операції мислення при розв'язку завдань;
- встановлювати зв'язок між процесами мислення;
- встановлювати зв'язок між уявою та уявленнями, між уявою та іншими психічними процесами;
- аналізувати образи уяви з погляду прийомів їх створення;
- класифікувати пізнавальні процеси на види;
- розрізняти форми вираження почуттів;
- виділяти позитивні та негативні аспекти прояву емоцій та почуттів;
- визначати власний тип темпераменту та тип темпераменту дітей на основі самоспостереження та спостереження;
- встановлювати залежність типу нервової системи і типу темпераменту;

- встановлювати зв'язок темпераменту і характеру;
- розробляти рекомендації щодо здійснення індивідуального підходу до дітей з різним типом темпераменту;
- виділяти в кожному типі темпераменту позитивні та негативні риси;
- аналізувати вплив природних та соціальних факторів на формування характеру;
- встановлювати зв'язок між рисами характеру;
- встановлювати зв'язок між задатками і здібностями, між здібностями та знаннями, уміннями, навичками;
- розрізняти поняття «задатки», «здібності», «обдарованість», «талант», «геніальність»;
- класифікувати здібності;
- виділяти умови розвитку здібностей у дітей.

5. Результати навчання за дисципліною

- Виділятимуть етапи розвитку психології;
- аналізуватимуть поняття «психіка», «свідомість», їх функції та структури;
- класифікуватимуть психічні явища;
- пояснюватимуть різницю між побутової психологією і науковою;
- використовуватимуть методи психології для дослідження особистості;
- порівнюватимуть психіку людини і тварини;
- розрізнятимуть свідоме і несвідоме в психіці людини;
- встановлюватимуть зв'язок між поняттями «людина, індивід», «особистість», індивідуальність»;
- аналізуватимуть структуру особистості та самосвідомості;
- ілюструватимуть єдність факторів формування особистості;
- описуватимуть види діяльності;
- описуватимуть механізми роботи сенсорно-перцептивної, когнітивної та емоційно-вольової сфер особистості;
- аналізуватимуть умови виникнення та підтримання уваги;
- застосовуватимуть прийоми підвищення ефективності мимовільної, довільної та після довільної уваги на заняттях;
- встановлюватимуть причини неуважності;
- визначатимуть, які закономірності відчуттів проявляються в конкретних прикладах;
- порівнюватимуть відчуття і сприймання;
- підбиратимуть прийоми успішного запам'ятовування;
- доводитимуть, чому мислення є вищою формою відображення дійсності;
- використовуватимуть операції мислення при розв'язку завдань;
- встановлюватимуть зв'язок між процесами мислення;
- встановлюватимуть зв'язок між уявою та уявленнями, між уявою та іншими психічними процесами;
- аналізуватимуть образи уяви з погляду прийомів їх створення;
- класифікуватимуть пізнавальні процеси на види;
- розрізняти форми вираження почуттів;
- виділятимуть позитивні та негативні аспекти прояву емоцій та почуттів;
- визначатимуть власний тип темпераменту та тип темпераменту дітей на основі самопостереження та спостереження;
- встановлюватимуть залежність типу нервової системи і типу темпераменту;
- встановлюватимуть зв'язок темпераменту і характеру;
- розроблятимуть рекомендації щодо здійснення індивідуального підходу до дітей з різним типом темпераменту;
- виділятимуть в кожному типі темпераменту позитивні та негативні риси;
- аналізуватимуть вплив природних та соціальних факторів на формування характеру;
- встановлюватимуть зв'язок між рисами характеру;
- встановлюватимуть зв'язок між задатками і здібностями, між здібностями та знаннями, уміннями, навичками;

- розрізнятимуть поняття «задатки», «здібності», «обдарованість», «талант», «геніальність»;
- класифікуватимуть здібності;
- виділятимуть умови розвитку здібностей у дітей.

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт				
	Усього	Аудиторна:			
		Лекції	Семін.	Практ.	Сам.р.
Змістовий модуль 1. Загальні питання психології. Особистість та діяльність.					
1. Психологія як наука.	5	2			3
2. Методи психології	2	2			
3. Розвиток психіки та свідомості.	4	2			2
4. Особистість.	7	2	2		3
5. Діяльність.	5	2			3
Разом	23	10	2		11
Змістовий модуль 2. Пізнавальні процеси.					
5. Увага.	7	2	2		3
6. Відчуття	5	2			3
7. Сприймання.	7	2	2		3
8. Пам'ять.	7	2	2		3
9. Мислення. Мовлення.	5	2			3
10. Уява.	4	2			2
Модульний контроль	2				
Разом	37	12	6		17
Разом за 3 семестр	60	20	8		28
Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера та індивідуально-психологічні властивості особистості.					
11. Емоції та почуття.	5	2			3
12. Воля.	7	2	2		3
13. Темперамент.	5	2			3
14. Характер.	6	2	2		2
15. Здібності.	5	2			3
Модульний контроль	2				
Разом за 4 семестр	30	10	4		14
Підготовка та проходження контрольних заходів					
Усього годин	90	30	12		42

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні питання психології. Особистість та діяльність.

Тема 1. Психологія як наука.

Психологія як наука та навчальна дисципліна. Огляд історії виникнення та становлення психології. Предмет та завдання психології на сучасному етапі розвитку суспільства. Поняття про побуту та наукову психологію. Сучасна система психологічних знань. Поняття про психіку, її функції та структура.

Основні поняття теми: психологія, психіка, відображувальна діяльність, психічні процеси, психічні стани, психічні властивості, загальна психологія, вікова психологія, педагогічна психологія, сімейна психологія, психологія праці, спорту, мистецтва, історія психології, інженерна, військова, юридична, медична психологія, психодіагностика, психоконсультування, психокорекція, психотерапія.

Основна література: 1, 2, 4 . *Додаткова література:* 4, 8.

Тема 2. Методи психології

Поняття про психологічне дослідження. Основні методи психології: спостереження і експеримент. Спостереження: методика проведення, вимоги, недоліки. Види експерименту. Додаткові методи психології: інтерв'ю, бесіда, анкетування, метод тестів, аналіз продуктів діяльності.

Основні поняття теми: метод, експеримент, спостереження, анкета, тест, інтерв'ю, аналіз продуктів діяльності, соціометрія, інтроспекція.

Основна література: 1, 2, 4 . *Додаткова література:* 4, 8.

Тема 3. Розвиток психіки та свідомості.

Виникнення та розвиток психічного відображення у тварин. Механізми відображення дійсності на різних стадіях розвитку психіки. Інстинктивна поведінка тварин. Стадія навичок та предметного сприймання, її основні особливості. Стадія інтелектуальної поведінки. Становлення свідомості людини. Структура свідомості. Несвідоме.

Основні поняття теми: елементарна чутливість, предметне сприймання, інстинкт, навичка, інтелектуальна поведінка, свідомість, несвідоме.

Основна література: 2, 3, 4. *Додаткова література:* 4, 7.

Тема 4. Особистість.

Поняття про особистість. Взаємозв'язок між поняттями «індивід», «особистість», «індивідуальність». Структура особистості. Фактори формування особистості. Поняття про самосвідомість. Образ «Я» – центральний компонент самосвідомості. Рефлексія як механізм самоусвідомлення та самоаналізу. Самооцінка, її види та механізми формування. Поняття про рівень домагань.

Основні поняття теми: індивід, особистість, індивідуальність, спрямованість, активність, потреба, мотив, інтерес, переконання, ідеал, світогляд, суперечності, біологічний і соціальний фактори, самосвідомість, адекватна та неадекватна самооцінка, завищена та занижена самооцінка, конфліктна та гармонійна самооцінка, рівень домагань, рефлексія.

Основна література: 2, 3, 5. *Додаткова література:* 2, 3.

Семінар 1. Психологія особистості.

Тема 4. Діяльність.

Поняття про діяльність. Відмінність діяльності людини від поведінки тварини. Структура діяльності. Види діяльності. Засвоєння діяльності.

Основні поняття теми: активність, поведінка, діяльність, мотив, мета, уміння, навичка, звичка, вправа, перенесення навички, інтерференція, гра, навчання, праця.

Основна література: 2, 3, 5. *Додаткова література:* 2, 3.

Змістовий модуль 2. Пізнавальні процеси.

Тема 5. Увага.

Увага як психічний феномен. Значення уваги в житті людини. Фізіологічні механізми уваги. Класифікація видів уваги за особливістю об'єктів уваги: зовнішня та внутрішня увага; за характером цільового спрямування та за рівнем вольових зусиль: мимовільна, довільна, післядовільна. Фактори, що зумовлюють мимовільну увагу. Умови підтримання довільної уваги. Основні властивості уваги: обсяг, стійкість, розподіл, переключення. Недоліки уваги.

Основні поняття теми: увага, уважність, осередок оптимального збудження, принцип доміанти, орієнтувальний рефлекс, взаємна індукція, мимовільна увага, довільна увага, післядовільна увага, зовнішня увага, внутрішня увага, обсяг, стійкість, коливання, розподіл, переключення, концентрація уваги, неуважність.

Основна література: 1, 2, 5. *Додаткова література:* 1, 4.

Семинар 2. Увага

Тема 6. Відчуття.

Відчуття як чуттєве відображення окремих властивостей предметів. Робота аналізаторів – фізіологічна основа відчуттів. Основні властивості відчуттів: якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація. Класифікація відчуттів та їх характеристика. Закономірності відчуттів.

Основні поняття теми: чуттєве пізнання, відчуття, аналізатор, екстерорецептори, інтерорецептори, пропріорецептори, контактні відчуття, дистантні відчуття, якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація, чутливість, поріг чутливості, поріг розрізнення, адаптація, адекватний подразник, сенсibilізація, синестезія, взаємодія.

Основна література: 2, 3, 4. *Додаткова література:* 7, 8.

Тема 7. Сприймання.

Поняття про сприймання. Взаємозв'язок відчуттів і сприймання. Сприймання як цілісне відображення предметів. Фізіологічні механізми сприймання. Основні властивості сприймання: предметність, цілісність, структурність, константність, осмисленість, вибірковість, апперцепція. Види сприймання.

Основні поняття теми: сприймання, комплексний подразник, предметність, цілісність, структурність, осмисленість, константність, вибірковість сприймання, ілюзія, сприймання простору, сприймання руху, сприймання часу, спостережливість.

Основна література: 2, 3, 4. *Додаткова література:* 7, 8.

Семинар 3. Відчуття і сприймання.

Тема 8. Пам'ять.

Поняття про пам'ять. Значення пам'яті в психічній діяльності людини. Уявлення пам'яті. Основні процеси пам'яті. Класифікація пам'яті за змістом, тривалістю збереження матеріалу, за метою. Індивідуальні особливості пам'яті.

Основні поняття теми: пам'ять, асоціація, запам'ятовування, збереження, відтворення, впізнавання, пригадування, спогади, ремінісценція, образна пам'ять, словесно-логічна пам'ять, емоційна пам'ять, рухова пам'ять, оперативна пам'ять, короткочасна пам'ять, довготривала пам'ять, мимовільна пам'ять, довільна пам'ять, амнезія, мнемотехніка, мнемічні якості, ремінісценція.

Основна література: 2, 4, 5. *Додаткова література:* 7, 8.

Семинар 4. Загальне поняття про пам'ять.

Тема 9. Мислення. Мовлення.

Поняття про мислення. Опосередкований та узагальнений характер мислительної діяльності людини. Фізіологічні основи мислення. Види, форми, операції мислення. Якості розуму.

Поняття про мову і мовлення. Функції мовлення. Види мовлення.

Основні поняття теми: мислення, опосередковане відображення, узагальнене відображення, аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення, конкретизація, класифікація, систематизація, поняття, судження, умовивід, наочно-дійове мислення, наочно-образне, абстрактне мислення, теоретичне і практичне мислення, продуктивне і репродуктивне мислення, інтуїтивне і дискурсивне мислення, самостійність, широта, глибина, лабільність, швидкість, критичність мислення, мова, мовлення, зовнішнє мовлення, внутрішнє мовлення, діалогічне мовлення, монологічне мовлення, усне мовлення, писемне мовлення, егоцентричне мовлення.

Основна література: 1, 3, 4. *Додаткова література:* 1, 8

Тема 10. Уява.

Уява як процес перетворення уявлень. Роль уяви в житті людини. Фізіологічні основи процесів уяви. Види уяви. Механізми уяви.

Основні поняття теми: уява, випереджальне відображення, довільна уява, мимовільна уява, марення, репродуктивна уява, творча уява, мрія, аглютинація, акцентування, гіперболізація, літота, схематизація, типізація.

Основна література: 1, 3, 4. *Додаткова література:* 1, 8

Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера та індивідуально-психологічні властивості особистості.

Тема 11. Емоції та почуття.

Поняття про емоції та почуття. Значення емоцій та почуттів в житті людини. Функції почуттів. Фізіологічні основи емоцій та почуттів. Форми переживання почуттів. Види почуттів.

Основні поняття теми: почуття, емоції, стеничні емоції, астенічні емоції, настрій, афект, пристрасть, стрес, дистрес, евстрес, моральні почуття, інтелектуальні почуття, естетичні почуття.

Основна література: 2, 3, 4. *Додаткова література:* 5, 7.

Тема 12. Воля.

Поняття про волю. Вольова регуляція поведінки людини. Функції волі: спонукальна, гальмівна. Фізіологічні основи волі. Структура вольових дій. Вольові якості особистості.

Основні поняття теми: воля, мимовільна дія, довільна дія, вольове зусилля, зовнішні перешкоди, внутрішні перешкоди, сила волі, безвілля, абулія, цілеспрямованість, рішучість, імпульсивність, наполегливість, впертість, організованість, дисциплінованість, сміливість, витримка, самостійність.

Основна література: 2, 3, 4. *Додаткова література:* 5, 7.

Семінар 5. Емоційно-вольова сфера особистості.

Тема 13. Темперамент.

Поняття про темперамент. Фізіологічні основи темпераменту. Тип вищої нервової діяльності і темперамент. Властивості темпераменту: Психологічна характеристика темпераментів. Врахування типів темпераменту в освітньому процесі.

Основні поняття теми: темперамент, холерик, сангвінік, флегматик, меланхолік, тип вищої нервової діяльності, сила нервових процесів, рухливість нервових процесів, врівноваженість нервових процесів, екстравертованість інтровертованість, сензитивність, реактивність, активність, пластичність, ригідність, темп реакції.

Основна література: 1, 4, 5. *Додаткова література:* 5, 8.

Тема 14. Характер.

Поняття про характер. Природа та прояв характеру. Місце характеру в загальній структурі особистості, його зв'язок з темпераментом. Структура рис характеру.

Основні поняття теми: характер, структура характеру, риси характеру, моральні, вольові, інтелектуальні, емоційні риси характеру, акцентуації характеру.

Основна література: 1, 3, 5. *Додаткова література:* 5, 7.

Семінар 6. Темперамент і характер.

Тема 15. Здібності.

Поняття про здібності. Здібності і діяльність. Здібності і знання, уміння, навички. Задатки як природні передумови розвитку здібностей. Види здібностей. Рівні розвитку здібностей. Умови розвитку здібностей у дітей.

Основні поняття теми: здібності, задатки, структура здібностей, загальні здібності, спеціальні здібності, теоретичні здібності, практичні здібності, навчальні здібності, творчі здібності, обдарованість, талант, геніальність.

Основна література: 2, 3, 5. *Додаткова література:* 5, 8.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Зміст самостійної роботи студентів має таку структуру:

1. Опрацювати зміст тем за літературою.
2. Відповісти на питання до семінарського заняття.
3. Виконати завдання.

Змістовий модуль 1. Загальні питання психології. Особистість та діяльність.

Тема 1. Предмет психології, її завдання і методи.

1. Схематично зобразити дерево психологічних знань, використовуючи наступні структурні компоненти: корені – джерела психологічних знань, стовбур – основоположна психологічна наука, гілки – галузі психології.

Тема 2. Розвиток психіки та свідомості.

1. Порівняти психіку людини і тварини.
2. Чому І.П. Павлов інтелектуальну форму поведінки тварин назвав «елементарною розсудливістю»?

Тема 3. Особистість.

1. Які з наведених нижче рис людини характеризують її як індивіда? Як особистість? Обґрунтуйте відповідь.

Охайність, повільність, гарна моторна координація, сила волі, лінь, велика збудливість, рішучість, сила нервової системи, впертість, низька адаптація до темряви, пластичність.

2. Дослідити самооцінку (методика С.Будассі) та рівень домагань (моторна проба Шварцландера). Чи є між ними зв'язок?

Тема 4. Діяльність.

1. Чи можна складну поведінку бджіл назвати працею?
2. В яких прикладах йдеться про вміння, навички, звички:
  - а) недосвідчений кранівник послідовно переміщує вантаж, працюючи по черзі кожним важелем. Вантаж рухається начебто стрибками і по ламаній лінії, зупиняючись і змінюючи напрямок руху;
  - б) людина, що оволоділа грамотою, швидко, не витрачаючи часу на визначення типу речення, безпомилково ставить розділові знаки;
  - в) при переході вулиці із світлофором людина кидає погляд на нього навіть тоді, коли рух транспорту відсутній.

Змістовий модуль 2. Пізнавальні процеси.

Тема 5. Увага.

1. Яку людину можна назвати більш уважною:

- ту, яка, займаючись діяльністю, перебуває в стані глибокої зосередженості й не помічає нічого навколо;
- ту, яка в коротку мить здатна помітити всі деталі ситуації й не випускати з поля зору жодної дрібниці;
- ту, яка незалежно від того, що вона робить, здатна бачити й чути все, що так чи інакше зв'язане з діяльністю?

2. Чи завжди неухважність є показником невміння особистості зосереджуватися на об'єкті діяльності?

Тема 6. Відчуття.

1. Чому людина не помічає пилу, який потрапляє їй на обличчя?

2. Чим пояснити той факт, що збільшення інтенсивності, подразника в одних випадках відчувається, а в інших — ні?

Тема 7. Сприймання.

Доведіть, що...

- а) ілюзії сприйняття не можуть слугувати аргументом на користь непізнаваності світу;
- б) сприймання людини не є дзеркальною копією того, що існує довкола неї;
- в) сприйняття людини суб'єктивне;
- г) образи сприйняття однієї людини безпосередньо не доступні свідомості іншої;
- д) лише сприймання недостатньо для адекватного відображення дійсності;

Тема 8. Пам'ять.

1. Багато людей для кращого запам'ятовування вдаються до коротких записів. Чому такий прийом сприяє кращому запам'ятовуванню матеріалу?

2. Вказати вид та процес пам'яті.

К.Станіславський писав: "...в пам'яті оживають пережиті раніше почуття. Здається, що вони зовсім забуті, але раптом якийсь натяк, знайомий образ – і вас знову охоплюють переживання... Раз ви здатні бліднути, червоніти на саму згадку про пережите, раз ви боїтесь думати про давно минуле нещастя – у вас є пам'ять на переживання”.

3. Чим пояснити, що студент/студентка, який/яка вчить матеріал лише для того, щоб скласти екзамен, швидко його забуває?

Тема 9. Мислення. Мовлення.

1. Про які якості розуму йдеться в наведеному описі: «Він мав ґрунтовні знання в царині як соціальних, так і природничих науках, і вмів цими знаннями чудово користуватися. У досліджуваних явищах він прагнув віднайти їхню сутність, з'ясувати головні причини, зв'язки. Відкидаючи будь-які шаблони, при аналізі нових фактів умів бачити їх з нового боку й не боявся критично оцінити свої попередні погляди. Іноді він припускався помилок, але вмів усувати їх згодом».

2. Заповніть таблицю .

Мислення	Що відображає?	Як відображає?	Види	Операції	Форми	Індивідуальні відмінності

Тема 10. Уява.

1. За допомогою яких прийомів створені образи уяви?

Кентавр, русалка, Язиката Хвеська, Гулівер, Незнайка, дядя Стьопа,, вишивка, хатка на курячих ніжках, Чіполіно, Буратіно.

2. Поясніть вислів С.Л.Рубінштейна: «Уява – небувала комбінація бувалих вражень».

Змістовий модуль 3. Емоційно-вольова сфера та індивідуально-психологічні властивості особистості.

Тема 11. Емоції та почуття.

1. Якщо порівняти людину і тварину, дитину і дорослого, мало виховану і виховану людину, то можна помітити, що разом із розвитком психіки емоції все більше відступають на задній план. Складається враження, що вони взагалі небажане явище в житті людини. Батьки, наприклад, усіляко засуджують безпосередні, емоційні реакції дитини і, навпаки, заохочують емоційну витримку. В деяких культурах у цьому плані досягли успіхів. Чи не втратить людина майбутнього тих реакцій, що мали сенс у давнину? Чи є у емоцій майбутнє?

2. Реєстрація проявів емоцій у японських і американських студентів при перегляді гостросюжетного фільму показали, що вони практично однаково реагують на емоціогенні ситуації. Проте під час бесіди про цей фільм американці демонстрували ті самі емоції, тоді як японці маскували негативне ставлення до певних героїв увічливими посмішками. Про що свідчать виявлені відмінності? Як вони характеризують природу емоцій?

Тема 12. Воля.

1. У житті трапляється так, що, прийнявши рішення, людина починає знову сумніватися в його правильності і не виконує його. Чим пояснити виникнення таких протиріч? Про які особливості волі особистості це свідчить?

2. Поясніть думку О.Довженка: «Є воля – є людина! Нема волі – нема людини! Скільки волі – стільки й людини».

Тема 13. Темперамент.

Визначити позитивні і негативні сторони кожного темпераменту.

Тема 14. Характер.

1. Як ви будете реагувати на таку заяву батька першокласниці?

«Моя Віра – нечепура, як і її мати. Неохайність дочка дістала від матері за спадковістю. Доброту Віра успадкувала від мене».

2. Чи має рацію з погляду психології твердження: «Характер гартується у боротьбі?»

Тема 15. Здібності.

1. Проаналізуйте думку П.Антокольського: «Бездарність дитини – завжди наслідок відсутності виховання».

2. Проаналізуйте такі вислови батьків: «Мені прикро, що мій син ні до чого не здібний». «Моєму синові виповнилось шість років. А як він співає! Коля – майбутній артист».

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет психології, її завдання і методи.	3
2	Розвиток психіки та свідомості.	2
3	Особистість.	3
4	Діяльність.	3
5	Увага.	3
6	Відчуття	3
7	Сприймання.	3
8	Пам'ять.	3
9	Мислення. Мовлення.	3
10	Уява.	2
11	Емоції та почуття.	3
12	Воля.	3
13	Темперамент.	3
14	Характер.	2

15	Здібності.	3
	Разом	42

6.2. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться в письмовій формі і містить 24 різних за формою тестів. За кожен правильну відповідь на одне тестове завдання виставляється 0,5 бал, за неправильну відповідь – 0 балів.

6.3. Рівні навчальних досягнень

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
	1	Розрізняє об'єкти вивчення
I. Початковий	2	Відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
	4	Відтворює з допомогою вчителя основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію
II. Середній	5	Відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
	7	Відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
III. Достатній	8	Знання є достатніми, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідає логічно, допускаючи неточності
	9	Добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
	10	Має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення
IV. Високий	11	Має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
	12	Має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

6.4 Шкала відповідності оцінок

Оцінка за 12-ти бальною шкалою	Рейтингова оцінка	Оцінка за 100 - бальною шкалою
12	A	98-100
11	A	94-97
10	A	93-90
9	B	89-86
8	B	85-82
7	C	81-75
6	D	74-69
5	E	68-65
4	E	64-60
3	FX	59-35
2	F	34-20
1	F	19-1

7. Навчально-методична карта дисципліни «Психологія».

Разом: 90 год, лекції – 30 год, семінарські заняття – 12 год, модульний контроль – 6 год., самостійна робота – 42 год.

Тиждень	Змістовий модуль I.				Змістовий модуль II.						Змістовий модуль III.				
Модулі	Вступ до психології. Особистість та діяльність.				Пізнавальні процеси.						Емоційно-вольова сфера та індивідуально-психологічні властивості особистості.				
Назва модуля	Вступ до психології. Особистість та діяльність.				Пізнавальні процеси.						Емоційно-вольова сфера та індивідуально-психологічні властивості особистості.				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Дати															
Теми лекцій	Предмет психології, її завдання і методи	Розвиток психіки та свідомості	Особистість	Діяльність	Увага	Відчуття	Сприймання	Пам'ять	Мислення. Мовлення	Уява	Емоції та почуття.	Воля	Темперамент	Характер	Здібності
Теми семінарських занять			Психологія особистості		Увага		Відчуття і сприймання	Загальне поняття про пам'ять				Емоційно-вольова сфера особистості		Темперамент і характер	
Самостійна робота															
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1				Модульна контрольна робота 2						Модульна контрольна робота 3				
Підсумковий контроль															

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Варій М. Й. Загальна психологія. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 288 с.
2. Загальна психологія: [підручник для студ. вищ. навч. закладів] / О. В. Скрипченко та ін. Київ : Каравела , 2017. 464 с.
3. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія. Навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 296 с.
4. Максименко С. Д. Загальна психологія: Навчальний посібник: Київ : Центр учбової літератури, 2017. 272 с.
5. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник. Київ : Кондор, 2012. 576 с.

Додаткова література:

1. Гуцуляк Н. М., Матейчук Н. Г. Психологія: навчальний посібник. Чернівці: Технодрук, 2014. 300 с.
2. Копець Л. В. Психологія особистості: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.]. Київ : Вид дім. «Києво-Могилянська академія», 2007. 460 с.
3. Казміренко Л. І., Кудерміна О. І., Мойсеєва О. Є. Психологія: навчальний посібник. Київ, 2015. 213 с. URL: http://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/up/pidrych_psuxologiya.pdf
4. М'ясоїд П. А. Курс загальної психології. Т. 1. Київ : Алерта, 2011. 496 с.
5. М'ясоїд П. А. Курс загальної психології. Т. 2. Київ : Алерта, 2013. 758 с.
6. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник: Навч. посіб. Київ : Каравела, 2016. 320 с.
7. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов та ін. Київ : Либідь, 2001. 560 с.
8. Савчин М. В. Загальна психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2018. 344 с.